

E-NOVICE, avgust 2015

(www.nvozdравje.si)

<https://www.facebook.com/szotk>

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE

- **Zaključujemo projekt NVO varujejo naše zdravje**

Spoštovani predstavniki NVO-jev!

Sporočamo vam, da se projekt »NVO varujejo naše zdravje« z današnjim dnevom zaključuje. Veselimo se vaših povratnih informacij glede izpeljanega projekta, najlepše se vam zahvaljujemo za sodelovanje, obenem pa vas vabimo k nadaljnjemu sodelovanju. Naše delo namreč nadaljujemo s vzpostavitvijo Izobraževalnega centra za zdravje.

[Dosežki projekta NVO varujejo naše zdravje so objavljeni na spletni strani projekta.](#) Vabljeni k branju!

- **210. obletnica okvirne konvencije SZO za nadzor nad tobakom (FCTC) ter najpomembnejši rezultati SZOTK in vsebinske mreže NVO za zdravje**

V Sloveniji je tobak med dejavniki tveganja vodilni prepričljivi vzrok smrti in vodilni dejavnik tveganja za izgubljena zdrava leta življenja zaradi prezgodnje smrti in manj zmožnosti. Kajenju tobaka pripisujemo 19% vseh smrti pri Slovencih, starih 30 let ali več, 27% pri moških in 11% pri ženskah. Vsako leto zaradi kajenja umre skoraj 3.600 kadilcev, od teh smrti je približno 900 prezgodnjih (pred 60. letom starosti).

Več na spletni strani »NVO varujejo naše zdravje«: <http://nvozdравje.si/izjava-za-javnost-ob-10-obletnici-okvirne-konvencije-szo-za-nadzor-nad-tobakom-fctc/>

- **[Udeležili se bomo letne konference Evropske zveze za javno zdravje EPHA \(European Public Health Alliance\), ki bo potekala 2-3 septembra v Bruslju.](#)**

Tema 6. konference je "Evropski uniji zdravja nasproti" (Towards a European Union for Health - From Health in All Policies to EU Governance for Health and Well-Being?). O temi "Zdravje v vseh političnih odločitvah" (Health in All Policies) bodo vzpostavili dialog številni visoki predstavniki zdravstvene sfere iz držav članic. Konference se bo udeležil tudi naš predstavnik.

- Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo izvaja brezplačne delavnice opuščanja kajenja po nacionalnemu programu CINDI vsak četrtek ob 18. uri na sedežu SZOTK na Partizanski cesti 12 (drugo nadstropje) v Mariboru. Prijave sprejemamo na GSM: 051/317-113 ali na e-mail: misa.lovse@tobak-zveza.si. Vljudno vabljeni!
- Svetovalni center za opuščanje kajenja pri SZOTK izvaja meritve krvnega sladkorja, holesterola, trigliceridov in vsebnosti CO v izdihanem zraku ter svetuje za opuščanje kajenja vsako sredo od 9. do 12. ure v Qlandiji v Mariboru. Vljudno vabljeni!

AKTUALNE NOVICE IZ PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA

- [Veliko mladostnikov se z alkoholom sreča v starosti 13 let ali manj](#)

Po podatkih raziskave Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC, 2014), ki jo je v Sloveniji že četrtič izvedel Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), je skoraj polovica mladostnikov, starih 11, 13 in 15 let, že poskusila oziroma pila alkoholne pijače.

VIR: NIJZ

- [Že vsak drugi mladostnik redno zajtrkuje](#)

Slovenski mladostniki, stari 11, 13 in 15 let, vse pogosteje redno zajtrkujejo in vse manj je tistih, ki pre pogosto uživajo sladkane pijače, je pokazala raziskava Z zdravjem povezano vedenja v šolskem obdobju med mladostniki v Sloveniji (HBSC 2014).

VIR: NIJZ

- [Obletnica prepovedi kajenja v zaprtih in delovnih prostorih](#)

Pred osmimi leti smo v Sloveniji uvedli prepoved kajenja v zaprtih javnih in delovnih prostorih, ki je privedla do pomembnega zmanjšanja izpostavljenosti tobačnemu dimu med prebivalci, ne le v omenjenih prostorih, pač pa tudi v stanovanjskih oziroma bivalnih prostorih, kamor zakon sicer ni posegel.

VIR: NIJZ

- [Strokovni prispevek: Klinična prehrana v nosečnosti](#)

V Univerzitetnem učbeniku Klinična prehrana v nosečnosti (Novak-Antolič Ž (ur), et al. Klinična prehrana v

nosečnosti: univerzitetni učbenik. Ljubljana: Center za razvoj proučevanja, Medicinska fakulteta, 2015: 342-57) je med drugim tudi objavljen strokovni prispevek Alkohol in nosečnost. V njem avtorice Marjetka Hovnik Keršmanc, Sava Rant Hafner in Maja Zorko opozarjajo na pomen zaščite še nerojenega otroka pred škodljivimi učinki alkohola kot ene od prioritetenih tem pri zmanjševanju škode zaradi pitja alkohola.

VIR: MOSA

- [Podpiši peticijo za ohranitev javno zdravstvenega sistema](#)

Naše zdravje je dragoceno, zato hočemo o njem odločati sami! Javni zdravstveni sistem je vrednota, o kateri smejo odločati le politiki z upoštevanjem volje, ki jo izrazimo prebivalke in prebivalci Slovenije.

Podprimo peticijo – vsak glas šteje!

VIR: Javno zdravstvo

IZ NAPOVEDI DRUGIH NVO

- [Sejem mladinskih organizacij v Mariboru z naslovom MLADI – UPANJE MARIBORA?](#)

Društvo SMC Maribor bo v sredo 23. septembra 2015 organiziralo že 3. tradicionalni sejem mladinskih organizacij »Mladi, upanje Maribora« na igriščih mladinskega centra, na Engelsovi 66 v Mariboru. Mladinskim organizacijam in organizacijam za mlade iz MO Maribor želijo ponuditi priložnost, da se predstavijo mladim in njihovim staršem ter prebivalcem lokalnega okolja. V okviru sejma bodo potekale raznovrstne aktivnosti za vsak okus, ki jih bodo izvajale mladinske organizacije, in preobrazile prizorišče v center mladinske ustvarjalnosti.

VIR: Društvo SMC Maribor

- [Vabilo k akciji Prekolesarimo svet za preprečevanje samomora](#)

Nacionalni inštitut za javno zdravje, Nacionalno združenje za kakovost življenja OZARA Slovenija, UP Inštitut Andrej Marušič – Slovenski center za raziskovanje samomora in Slovensko združenje za preprečevanje samomora bodo v Sloveniji že drugo leto zapored ob Svetovnem dnevu preprečevanja samomora organizirali akcijo Prekolesarimo svet. Mesec dni, v času od 10. avgusta do 10. septembra 2015, bodo naši prekolesarjeni kilometri šteli skupaj z drugimi udeleženci iz vsega sveta.

VIR: NIJZ

- [MARIBAJK – dnevna izposoja recikliranih koles](#)

Tako, Happy Hippy, In vendar se vrti in Knight Rider, Pink Green Mamma in Direktorski že čakajo na vas. Izposoja vsak dan v INFOPEKI. Od 10:00 dalje; vračilo kolesa najkasneje do 18:00 na isti lokaciji. Potrebno je izpolniti obrazec, pokazati osebni dokument in imeti v žepu 2 EUR za obrabnino. V primeru stalne izposoje kolesa

za 10 ali 14 dni je obrabnina 20 EUR.

Vstopi in me zaPELJI;)

Info: Mladinski informacijsko-svetovalni center INFOPEKA, Trg revolucije 9, 2000 Maribor, 02 300 68 50, 041 481 246, infopeka@infopeka.org

VIR: INFOPEKA

- [Dan nevladnih organizacij 2015](#)

Zavod MISSS vas vabi na Dan nevladnih organizacij, ki se bo odvijal 31. avgusta 2015 ob 10. uri v Dvorani Knjižnice Otona Zupančiča v Ljubljani, Kersnikova 2. Na dogodku bodo poleg predstavitve novih donacij in tehnoloških rešitev za nevladne organizacije, predstavili možnosti in prednosti mreženja v nevladnem sektorju. Prijave zbirajo do zapolnitve prostih mest. Udeležba na dogodku je brezplačna.

VIR: Zavod MISSS

- [LUPA 2015](#)

Leto je naokoli in počasi zopet začinjamo odšteti dneve do tradicionalnega bazarja nevladnih organizacij, ki poteka v okviru festivala LUPA , tokrat že 14. zapovrstjo. Vabljeni k prijavi!

Dan, ko se bomo nevladne organizacije zopet družile v velikem številu in svoje raznolike dejavnosti predstavljale širši javnosti, bo tokrat potekal 24. septembra 2015, kot ponavadi od 11.00 do 20.00. Ker nam je stara lokacija vsem zelo všeč, se bomo zopet srečali na Prešernovem trgu z ožiljem, ki vodi vanj.

VIR: CNVOS

ZANIMIVOSTI

- [Kajenje e-cigaret lahko vodi do začetka kajenja tobačnih cigaret med mladimi](#)

Elektronske cigarete (e-cigarete) so naprave, s katerimi uporabniki vdihavajo aerosol, ki navadno vsebuje nikotin. E-cigarete so vse bolj popularne, predvsem med mladimi v zgodnji fazi adolescence, tudi med najstniki, ki nikoli poprej niso uporabljali tobačnih izdelkov. Po ocenah ZDA za leto 2014 je 16% najstnikov starih med 15 in 16 let poročalo o kajenju e-cigaret, med temi jih je 43% takšnih, ki poprej niso kadili klasičnih tobačnih izdelkov.

Če uporaba e-cigaret res pomeni večjo možnost sprožitve klasičnega kajenja, bi lahko njihova visoka popularnost med najstniško populacijo pomenila celo povečevanje obolenj povezanih s tobačnimi izdelki.

V ta namen je izšla študija s 2530 udeleženi najstniki, ki nakazuje, da so najstniki, ki so kadili e-cigarete, bolj verjetni, da bodo začeli kaditi tudi klasične tobačne izdelke, v primerjavi z njihovimi sovrstniki, ki ne kadijo e-cigaret.

Študija izšla: JAMA, The Journal of the American Medical Association, dne: 18.8.2015

- [E-cigarete do 95% manj škodljive kot tobačne cigarete in pomagajo pri opuščanju kajenja tobačnih izdelkov](#)

Angleška vladna agencija za javno zdravje (PHE – Public Health England) je izdala pregled študij in poročilo o uporabi e-cigaret v Angliji, v katerem med drugim ocenjuje, da je vapanje do 95% manj zdravju škodljivo kot kajenje tobačnih cigaret, in da kajenje e-cigaret pripomore k statističnem oprijemljivem opuščanju kajenja klasičnih tobačnih izdelkov.

Vir: Public Health England (PHE)

- [Ameriška agencija FDA preložila odločitev o regulaciji enotne embalaže za e-cigarete](#)

Administracija predsednika Obame je predstavila svoj načrt o regulaciji enotne embalaže za e-cigarete na kasnejši datum. Agencija FDA (Food and Drug Administration) bo podaljšala rok zbiranja priporočil javnosti na temo opozorilnih oznak in embalaže, ki naj bi bila varna za otroke. Novi rok je 30 september.

Objavljeno na: THE HILL, 21.8.2015

- [V cigaretnem dimu so radioaktivni delci](#)

Malo znano dejstvo je, da dim tobačnih cigaret vsebuje radioaktivni material, ki ga kadilci vdihavajo v pljuča in se le-ta tam nalaga v pljučno tkivo, kar prinaša relativno veliko dozo radioaktivnega sevanja na daljši rok. To radioaktivno sevanje naj bi bilo eden od ključnih dejavnikov tveganja pri pljučnem raku. Listi tobaka, odvisno od lastnosti tal in uporabljenih gnojil, vsebujejo vrsto radioaktivnih delcev, še posebej pa delca svinec – 210 in polonij – 210, ki sta končna produkta razpada radioaktivnih delcev radija, ki ga najdemo v fosfatnih gnojilih. O vsebnosti radioaktivnih delcev v drugih tobačnih izdelkih razen cigaret, je zelo malo informacij.

Vir: EPA

- [Video: Zanimiv pogovor o e-cigareti na BBC-ju](#)

Izvodček pogovora z Gerry Stimsonom na televizijski hiši BBC o vprašanju, ali bi morale Angleške državne javne zdravstvene ustanove v okviru NHS (National Health Service) kadilcem začeti predpisovati e-cigarete in popularnost le-teh.

VIR: YouTube

AKTUALNI RAZPISI

ZDRAVJE

[Horizon 2020: Innovative Medicines Initiative \(IMI2\)](#)

Rok prijave: 13.10.2015

V okviru prednostne naloge »družbeni izzivi« programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020 je objavljen javni razpis za sofinanciranje razvojnih in raziskovalnih projektov s področja zdravstva.

[Več](#)

OKOLJE

[Civil Society Facility Programme for Kosovo 2014-2015](#)

Rok prijave: 02.11.2015

Razpis, ki se zavzema za lokalni razvoj, državljanstvo, človekove pravice in okolje varstvo.

[Več](#)

[Namera za sklenitev neposredne pogodbe za sofinanciranje trajnostnih urbanih strategij mestnih občin za izvajanje celostnih teritorialnih naložb](#)

Rok prijave: 7.9.2015

Predmet namere je dodelitev nepovratnih sredstev za sofinanciranje trajnostnih urbanih strategij enajstih mestnih občin, ki služi kot podlaga za izvajanje celostnih teritorialnih naložb.

[Več](#)

[Javni razpis za izbiro izvajalcev kontrol na kraju samem za programsko obdobje 2014–2020](#)

Rok prijave: 16.9.2015

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano razpisuje, da bo potekala podelitev javnega pooblastila za izvajanje kontrol 3. sklopa iz tretje alineje drugega odstavka 3. člena pravilnika.

[Več](#)

